

Дзвоник

№53

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, серпень, 2011 рік

Вітаємо вас, дорогі діти,
із Днем Незалежності
України !

Dzvonuk (Clopotel)

№ 53, 2011 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukem* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

На обкладинці листівка-вітання від Національної скаутської організації України

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Іван ШМУЛЯК

ВЕЛИКЕ СПАСИБІ

Велике спасибі тобі, рідна мати,
За те, що купала у чистій воді,
За те, що в піснях над колискою часто
Хорошої долі бажала мені.

Спасибі, що сонячно-ясними днями
Мене ти водила до Тиси-ріки,
В ліси малинові, в поля солов'їні,
Де сині й запашні цвіли волошки.

Спасибі, що рано мене ти будила,
Як сонце вставало з-за гір золоте,
Торбинку лляну ти для книжечки
зшила
Й за ручку до школи водила мене.

Ніколи у світі забути не можу
Ту радість, що в тебе засяла в очах,
Коли я тобі під стареньким горіхом
Повільно читав з букваря по складах.

Спасибі, що ти у хвилини розлуки
Мене проводжала в далеку путь.
Порада ласкава й слова твої щирі
І досі у серці моєму живуть.

В них правду, і вірність, і ласку,
й пошану
Знаходжу в дорозі у кожну мить,
З них знаю, як треба Вітчизну любити,
Як треба боротись і край боронить.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

VIII

Оте Павутинчине «вже близько» здалося Петрусеві напрочуд довжелезним. Його вже і втома ламала, ноги підрізувались у колінах, і голод морив, і спрага надокучлива морила до знестями. Кріпився, як міг, мовчав, не показуючи Павутинці нічого зі своїх мук. Бо заприсягся мовчки не виносити на очі Павутинки свої переживання. Такий уже характер успадкував він од свого доброго батька. І не жалів. Час від часу одсапуючись, Петрусь петляв поміж деревами за Павутинкою й мовчав терпеливо, перелопачуючи важкувато невтішні думки. Ішли вже страх довго, та нічого цікавого на дорозі їм не траплялося. Тільки одноманітна тиша панувала на геть все надовкілля, засіваючи невтішні думки. Петрусь чимчикував за Павутинкою, що хиталась перед його очима, майже не звертаючи на нього живого погляду. А він спрагло вдивлявся в далину і ледве торгав ногами по шорсткому опалому листі. І коли вже не сподівався, зовсім неочікувано Павутинка зупинилася і начебто байдуже мовила до нього:

– Що ж, друже, дуже я промучила тебе? Ось там під кущем свіжа вода дзюрчить. Піди напийся.

Від несподіванки Петрусь і геть отерп. Звідки ж знаття Павутинці, що під кущем студениця, коли вона вперше сюди приходить? А ще до того пішли вони не по тій стежці, котру вона розвідувала? Тож яке тут диво коїться? Невже Павутинка – всевідайка? Та Петрусь не став довго вагатися й міркувати. Пошкандибав знеможений до копанки, щоб напиться й освіжити душу водою із студениці. Прикляк на колі-

на і, перш ніж напиться, хлопнув пригорщею води в обличчя і глибоко вдихнув її холоднувату свіжість. А вже потім став пити крихітними ковтками з перепочинком. Відійшов наче душею, та відходити від криниці не збирався. Якась дивна млюсть ще більше оволоділа його і так виснаженим тілом. І всілякі думки стали надопікати. Вони мовби розчарували всі його попередні забаганки. Ні, він не споневірювався, хоч сумніви терзали душу. Чомусь тугіше оповивали душу думки про матір та батька. Інколи пропливали перед очима давно призабуті спогади. І він м'явся в душі від них.

Щоб оговтатися, Петрусь ще раз оросив обличчя водою, а далі поплився до Павутинки, яка спокійно чекала його, легко погойдуючись на ліщиновій галузці.

– Не втрачай довір'я до себе, синку, – мовила ласкаво, але Петрусь наче не почув її слів. Підняв пусту корзину, стріпнув головою.

– Ходімо... – пролепетав стиха, і вони з Павутинкою знову рушили в дорогу. Петрусь тепер уже не знав, чи у надійну, чи в безнадійну. Він увесь віддався випадковості. А краще сказати – на волю Павутинки. Ішов наче навмання, рідко розглядаючись докруг себе чи чіпляючись поглядом за якесть-то дерево, коли воно здавалось чимось незвичне, примітне чимось. Всюди – тиша, але не мертва, а особлива, не гнітюча, а чимось зваблююча. Може й тому, що в повітрі витав легкий запах прілого листя, трухлявих пеньків та молодих грибів.

(Продовження на 12 сторінці)

Михайло ТРАЙСТА

МАЛЕНЬКА РАБИНЯ

(Продовження із 52 числа)

Коли Нааман повернувся до хатини Єлісея, той чекав його в холодку під крислатим дубом.

– Ти Єлісей, пророк правдивого Бога? – запитав схвильований Нааман, дивлячись на лисого дідуся з довгою білою, як сніг, бородою.

– Так, я – пророк правдивого Бога, – відповів Єлісей.

Нааман впав на коліна і, поклонившись до землі, промовив:

– Тепер я знаю, що твій Бог є справедливим Богом і немає іншого Бога, окрім Нього, на землі і на небі, а також нема такого сильного пророка, як ти!

– Прошу тебе, встань на ноги і не кланяйся переді мною, тому що я так само, як і ти, грішна людина. Тільки Господу Богу треба поклонятись, тільки Він достойний цього! Хвала Йому нехай буде!

– Я вірю всьому, що ти сказав мені, але, все ж таки, ти – посередник, через якого твій Бог оздоровив мене від моєї хвороби!

– Віра твоя, віра і тільки віра врятувала тебе від прокази. Хоч і була слаба, але сильніша, ніж у багатьох ізраїльтян!

– В моєму домі жила маленька дівчина-ізраїльтянка. Я купив її як рабиню. Це завдяки їй та її вірі сьогодні я чистий. А тепер прошу тебе, щоб ти прийняв від мене подарунки, які я привіз тобі з Дамаску. Прийми їх як знак моєї вдячності!

– Живий Господь Бог, перед котрим стоїмо в цей час, і жива душа моя – свідки, що я не візьму нічого від тебе, – відмовився з рукою на серці Єлісей.

– Як це може бути? Я ж привіз тобі срібла, золота, і сам цар Сирії Бен-Гадед прислав тобі кілька перемін коштовно-

го одягу. Ти не можеш мені відмовити, я дарую тобі це від усієї душі, – пробував Хааман переконати Єлісея.

– Я знаю, що від усієї душі ти хочеш мені подарувати те, що привіз зі собою, та я не візьму нічого від тебе...

– Тоді позволь мені роздати людям, які служать разом з тобою Господу Богу, – наполягав Нааман.

– Добре було б прийняти щось, ми такі убогі!.. – втрутився в розмову Гехазій, в якого світилися очі від бажання отримати що-небудь із тих дорогих подарунків.

– В жодному разі!.. Це велике діло зробив Господь Бог! Що ти можеш Йому подарувати? Хіба земля і все, що знаходиться на ній, не Його? – промовив грізним голосом Єлісей, даючи зрозуміти, що більше не хоче про це говорити.

– Бачу, що ти – непорушний і нізачо в світі не приймеш моїх подарунків, тому більше не буду наполягати, але в мене є ще одне прохання.

– Говори, – посміхнувся Єлісей.

– Дозволь мені взяти з-під твоїх ніг землі, скільки можуть понести два віслюки. Я не хочу більше поклонятись іншим богам, окрім Господа Бога, котрий оздоровив мене від прокази, і, коли я буду поклонятись господу, хочу стояти на цій землі.

– Я дуже радий цьому, – щиро промовив Єлісей.

– Ще одне прошу, вислухай мене. Коли я зайду з моїм царем Бен-Гадедом до храму бога Рімона, то буду змушений поклонитись, задля ока царя, Рімону. Але моє серце від сьогодні і до кінця моїх днів, поклонятиметься тільки Господу Богу!

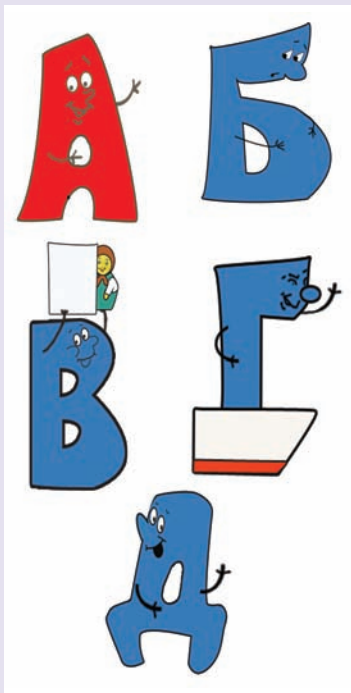
– Нехай буде, як ти сказав! Іди з миром і неси моє благословення сирійському народу!

Дмитро БІЛОУС

КОЖНУ ЛІТЕРУ ЦІНИ

Кожну літеру ціни,
бо немає їй ціни.
Ось відома в давнину
дудочка – сопілка:
виймеш літеру одну –
і вже буде спілка.
Сварка йде така, що ну! –
перепалка (бійка):
зміниш літеру одну –
мирна перепілка.
Зміниш літеру одну
у словечку бійка –
і вже – леле – на сосну
мчить звірятко білка!
Більше прикладів не дам,
поміркуй – придумай сам.

Володимир ЛУЧУК

КНИГОЛЮБКА

Хтозна вже відколи
я люблю читати.
Якби не до школи –
не лягала б спати.
Я люблю читати
часто до півночі,
поки пелехаті
ляжуть сні на очі.
Я засну раденька, –
сплять разом зі мною
явори Шевченка
над Дніпром-рікою.

В сні не знаю, де я, –
лину в піднебесі,
а в руках лілея
Українки Лесі...
На столі розкрита
книжечка весела –

хитрий лис Микита
в мандри йде на села.
Кіт-воркіт – на плоті
дядечка Малишка...
В навчанні й роботі
помагає книжка.

В новорічні свята
я напам'ять вчила
вірші про санчата
дідуся Максима.

Зайчика була б я
у ліску спіймала...
На човенці жабка
з вітром мандрувала.

Хотіла б я вміти
швидко так читати,
щоб усі на світі
книги прочитати!

Степан ЖУПАНИН

Я – БІБЛІОТЕКАР

За моїм вікном ростуть
кедри і смереки.
Гарне місце влітку тут
для бібліотеки.
Я полиці змайстрував
для книжок, журналів,
щоб читали їх усі
діти в зелен-залі.
І тепер у ранній час
чи в обідню спеку
йдуть до мене читачі
у бібліотеку.

Люблять загадки, вірші
Василько і Таня.
Павлик просить лиш казки
та оповідання.
Йдуть до мене читачі
зблизька і здалека.
Жду їх радісно завжди:
я ж – бібліотекар!

Людмила ДОРОШ

Як карасик подався до моря

(Продовження із попереднього числа)

І від того, що він нарешті доплив до моря, його охопила така бурхлива радість, що йому аж танцювати захотілося.

– Море, море! Нарешті море! – щасливо вигукував він, підстрибуючи з однієї хвилики на іншу.

Йому здалось, що і сонце почало розділяти з ним свою радість, бо почало ще веселіше посміхатися згори, і хмаринки затанцювали жвавіше на небі, і навіть якісь дивні білі птахи з грізно гострими дзьобами теж почали щось викрикувати їхньою мовою і вже кружляли довкола карасика, жваво розмахуючи крильми і кричачи все сильніше.

– Невже і ви щойно знайшли море? – із найвністю крикнув щасливий карасик до тих дивних птахів.

Але чи то вони неправильно зрозуміли його риб'ячу мову, чи, може, навіть не почули її (бо дехто каже, що мова риб беззвучна і ніхто, крім них самих, не може її почути та зрозуміти), бо після одного найголоснішого крику одна із тих птах стрімко кинулася головою вниз прямо на нашого Чомусика.

Від несподіванки Чомусик ледь не остовпів, все довкола нього ніби-то зупинилося і перед його очима був лише широко роззявлений дзьоб тієї птахи, але в наступну мить він стрімко пірнув у глибину моря аж до самісінького дна. Його серце так шалено калатало, немов ось-ось мало вискочити геть, і кров начебто застигла у його жилах. Ви скажете: та риби ж холоднокровні, і звичайно ж, ви матимете повну рацію, але саме так відчув себе переляканий карасик. Навіть плавці йому отерпли від страху.

«Хоч би не знепритомніти» – мелькнула йому така думка і він обережно опу-

стився на вкрите піском дно. Притулив до піска своє маленьке тільце і враз йому пригадалася рідна домівка, його затишне озеро Загата, де всі риби знали одне одного і товаришували. І маленька сльоза вже була готова зринуть з його ока.

– Та не рюмсай! – почулося з-під піску і враз якась сила відкинула його з того місця, де він приліг, геть набік.

Придивився пильніше Чомусик – нікого. «Що за чудасія, – подумав карасик, хіба у морі і пісок уміє розмовляти?»

Аж раптом пісок заворушився і з-під нього появилася дивна істота – начебто риба, але така широка та приплюснута, як листок латаття. За декілька секунд її тіло, яке своїм кольором так добре нагадувало

пісок, почало мінатися і синішати, і ось її вже було майже неможливо відрізнити серед води.

– Ви хто? – чомно запитав істоту Чомусик.

– Я камбала, приятелю, а ти що за дивак? – і її випуклі очі обміряли його із хвоста до голови.

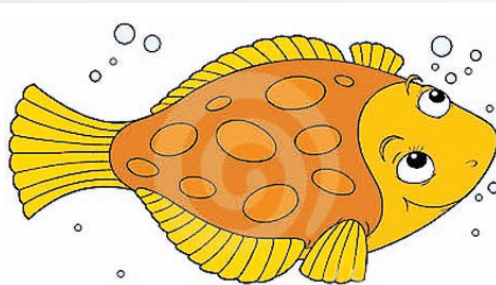
– Та я карасик-Чомусик, приплив із озера Загати, щоб побачити море.

– Звідки-звідки? – не втямила камбала. – Із озера? Ану, пливи до мене і розкажи, давно я вже не чула якоїсь цікавої розповіді.

Карасик трішки повагався, не знаючи, чи довіряти такій дивній та великій рибині, але врешті-решт зважився і примостився поблизу камбали.

– Все було ось так, – почав він, а камбала захоплено втупила у нього свої булькаті очі.

(Далі буде)

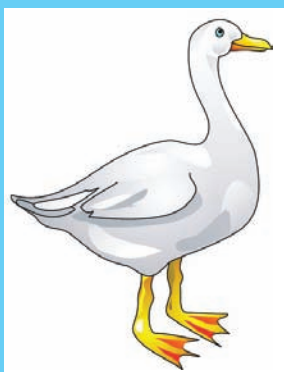
Віктор ДЗЮБА

Український алфавіт

*Україна – це єдина
Наша рідна Батьківщина.
Тож вивчаймо, діти, мову
веселкову, барвінкову.*

Аа

Алфавіт вивчаймо з А:
Ананас, авто, айва.
А лікують від ангін –
Аспірин та анальгін.

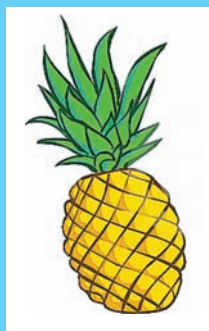

Гг

Гуска плаче: – Га-га-га –
В гусака болить нога.
Гуска голуба гука
Годувати гусака.

Бб

Білка біла в барабан.
Бе! – за-бе-кав їй баран,
Бий тихіш, будь ласка, білко,
Бо розбудиш перепілку.

Гг

Галаган прийшов до гави,
Попросив у гави кави,
І йому газдиня гава
Налила дві чашки кави.

Вв

Вовк розлючено завив –
Вовк зайчати не зловив.
Він сердито крикнув: – Ну-у,
Я тебе ще дожену!

Дд

Дятел дзьобом дуб довбав –
Дітям хатку будував.
Дрозд довбати так не міг –
Дятлу дрозд не допоміг.

Остап ВИШНЯ

ЛЮБІТЬ КНИГУ!

Не дуже любив книгу Василько. І не дуже чемно з нею поводився.

...От він одного вечора ліг спати та й узяв книжку перед сном почитати. (А Василько знав, що, як лежачи книжку читаєш, псується зір і псується книжка.) Лежить Василько, читає і задрімав.

А книжка – бух на підлогу. Аркуші в книжці й пожмакалися. Добре заснув Василько, так кріпко, що й од «бух!» не прокинувся.

І сниться Василькові, що він сам – книжка.

От бере його, книжку-Василька, Оленка, що теж не дуже поважає книжку, бере, читає і водночас обідає. Борщ із ложки – кап! – та на Василька-книжку. Йому пече, йому неприємно, що на нього борщ капає, та нічого не вдіє Василько, бо він – книжка.

А потім ухопили Василька-книжку Миша і Вова та давай на ньому різні дурниці писати: «Читав Вова», «Цікава книжка», «Колька-дурак», – отаке понаписували. Так ніби хтось у грязюку перо вмочив та й бруднить, грязнить Василька-книжку!

Далі ще гірше!

Оленка почала Василька-книжку ножицями різати – малюнки вирізати. Болить Василькові, аж «Рятуйте!» хоче крикнути...

Тільки-но Оленка ножиці прийняла, як хтось гарячого праса поставив на Василька-книжку. Горить Василько-книжка, дим із його йде! Пече йому!

Уже Василько-книжка не книжка, а саме шмаття, в яке загорнула Оленка свій сніданок!

Так гірко та так боляче зробилося Василькові, що він аж прокинувся.

– Ой, що зі мною зробили?!

А потім, здогадавшись, що то був тільки сон, зітхнув легше.

А зітхнувши, подумав та й гасло про книжку склав:– Бережи книжку – це твій друг!

І ніколи вже не псує Василько книг, та й товаришів соромить, коли хтось із них не береже книжку.

Василина ГОЛОВЧУК

Моя зірка, твоя зірка

Літніми вечорами, а інколи й цілі ночі ми із мамою любили сидіти на свіжому сіні, що його привезли із поля і розстелили під гонтовий прихисток, щоб не намокло під час дощу, і стежити за зірками, слухати музику або просто сиділи та говорили. А влітку вночі під зірчастим небом чомусь завжди говоримо стишеним голосом.

Інколи до нас підсідав і батько, але він не любив грати у наші забави. Ми сиділи на пахучому сіні. Хто ніколи не спав на свіжоскошеному сіні, ніколи не зрозуміє мене, сільського хлопця. Спостерігали небо, яке було густо всіяне зірками, і шукали свою.

Моєю була завжди маленька та яскрава і майже цілий час усміхнена, здавалось мені. Ми заплющували очі, потім розкривали і шукали свою зірку поміж кількох. Хто перший вкаже на свою, той вигравав, та хіба можна насправді виграти? Це не лише гра.

Одного разу я помітив, як падає зірка. Не стримався і закричав зі всієї сили, а далі гірко заплакав.

– Що сталося, синку, привиділося

тобі що небудь, а чи заболіло щось? – запитує мама.

Я не зміг їй відповісти через плач, а вона дивилася на мене, не знаючи, що робити. Нарешті я мовив крізь сльози:

– Вона така маленька... Впаде звідти на землю і розіб'ється на друзки.

– Хто, що впаде на землю? – запитала мама. – А чи щось приснилося?

– Мамо, я не спав і мені не снилося, я бачив, як падала маленька зіронька, і через неї занепокоївся.

– Заспокойся, вона впаде на воду, де перетвориться в прекрасну квітку латаття білого чи жовтого кольору. Нею будуть милуватися перехожі і місяць теж.

Я слухав маму, а далі попросив повести і мене

до озера, в яке падають зірки і перетворюються у квіти, щоб ми милувалися ними.

Ми ще сиділи і слухали співи хлопців та дівчат під акомпанемент гармошки, що доносилися із того боку Тиси.

Нарешті співи стихають, тільки легко долинають даленіючі звуки гармошки, яка ніби хоче всім нам побажати спокійної ної.

ПРО ДІДИЧА, ЩО ПОБИВ ГОРШКИ

Українська народна казка

В одному селі жив колись багатий пан Псякрєвський. Люди боялися паниська, як вогню, бо він, холера, був страшним драпіжником. Дуже любив горілку і компанію. Та з ним ніхто не хотів сидати за стіл, тому що від чарки Псякрєвський губив розум. Нахлебчеться горілки, як качка води, та й засне, де сидить. Потім пролупить очі й казяться: б'є все, що уздрить, а найбільше – горшки.

Одного разу дідич прийшов до бідняка. Сів, розклав на лаві хліб і ковбасу, поставив дві чарки. Налив горілки й каже :

– Ану, газдо, вип'ємо за те, аби всім було по сім, а нам з вами по вісім. І аби-сьмо були здорові.

Бідняк випив порцію, далі другу й третю, четверту вилив за пазуху. Спорожнили пляшку, взялися до другої.

Жінка бідняка упала на коліна і підняла руки перед святими образами :

– Чим ми провинилися, о божечку милий, що ти послав до хати пана ?!

Потім повиносила всі горшки, миски, горнята до дріявої стодоли, сховала в солому.

Дідич такий п'яний, що хоч йому зуби рви, ліг тут же, на лавиці, й одразу захропів.

– Тікаймо, чоловіче, від цієї напасті ! – змолилася жінка.

– Ні, я не йду зі своєї хати ! Сиди тихо, жінко, щось придумаю.

Коли добре стемніло, бідняк узяв Псякрєвського на плечі та й поніс на грядки до сусіда-багача. Посторцював його в цибулі, попідпирав патицями й повісив йому торбу, в яку наклав городини.

Багацькі пси уздріли Псякрєвського й гавкали, аж казилися.

Багач подумав, що то прийшли злодії. Вийшов надвір, заглянув на город, а там хтось стоїть.

«Відай, якийсь бідняк-голодняк», – подумав сусід і дуже розсердився. Схопив ломаку і одним ударом поклав злодія на землю. Але придивився і лупнув очима: то дідич Псякрєвський ! Поторгав його – мертвий!

Багач забіг до хати:

– Гвалт, жінко, я вбив дідича ! Піду до криміналу... Багачка подумала, що він верзе спросоння.

– Де ти його вбив ?

– На грядках. Крав цибулю...

Жінка вийшла, глянула і сплеснула в долоні.

– Беріго, чоловіче, і віднеси в ліс, – порадила вона.

Послухав багач жінку, сунув Псякрєвського в мішок і цупить до лісу. Тільки ступив на стежку – здивав цигана, який теж мав мішок на плечах.

– Куди, цигане ?

– На ярмарок, несучи солонину. А ти ?

– Я теж.

– Ходімо разом, не будемо боятися злодіїв, – промовив циган.

Опівночі дісталися до маленької хатини.

– Переночуймо тут, – говорить циган.

– Най буде...

Зайшли в хатину – там нема нікого. Циган виліз на піч. Багач ліг на лаві, але йому не спалося. Коли циганисько вже придушив зайця, багач зліз із лавиці, схопив мішок цигана і драпонував із хати. Проїшов трохи, шпурнув свою ношу в глибоченний яр і рушив, задоволений, додому.

Удосвіта циган протер очі:

– Уставай, чоловіче, вже час у дорогу... Але йому ніхто не відповів.

– Утік ! – мовив сам до себе циган. – Думає, що як прийде на ярмарок раніше за мене, то ліпше продасть свою солонину !

Циган закинув на плече багачів мішок і почвалав до міста. Приїшов, а на торговиці сила-силенна люду.

Аби марно не втрачати часу, циган уже від воріт почав репетувати :

– Соло-о-онину несучи, люди добрі !.. Со-о-олонина !.. Ходіть купувати ! Свиня була годована білим калачем з маслом і молоком ! Со-о-о-олонина !.. Купуйте сьогодні, бо завтра не буде.

Люди позбігалися з усіх боків до нього, бо ще ніхто ніколи не бачив циганського сала. Кричали з нетерплячки :

– Ану, показуй !

– Ану, давай !

– Ану, розв'яжи міха !

Циган шукав місця, аби викласти свій крам. З гіркою бідною примостився він коло возів з горшками, макітрами, тарелями. Розв'язав мотузку, але з міха висунулася голова Псякрєвського, що тільки-но прокинувся. Бідолаха циган витріщився на дідича, а дідич – на цигана.

З натовпу сміялися :

– Ади, доки ти доніс солонину на ярмарок, в неї чуприна виросла !

– І вуха, як у того віслюка !

Циган кинувся крізь натовп і так утікав, що аж курилося за ним. Псякрєвський подивився каламутними очима і відчепив від фіри орчик. Усі порозбігалися. Уздрів купи горшків на возах. Боже мій, що діялося з дідичем ! Бив усе за рядом, поки не перебив усі горшки на ярмарку. У відповідь люди порохували йому зуби й ребра, потягли до поліції.

Так казка і скінчилася.

(Початок на 3 сторінці)

– Ви ж обіцяли розказати, що мені робити, як доближимося до братового господарства, – насмілився порушити Павутинчин спокій.

– Не спіши, парубче. Я не забула, але все має свій слухний час. І свою правоту.

– Я не сумніваюсь. Так мені часто й батько говорив.

– Отож сам бачиш. А все, про що я тобі говорила, крапелька в крапельку сповниться. Словом я не кривила ніколи. Та ще за твоє добродійство.

– Я вірю вам, тож ходімо далі. Гадаю, воно вже недалеко.

– Таж зовсім близько. Палицею кинути.

І вони, Петрусь та Павутинка, поплуганилися далі.

Ішли вони недовгенько, як зненацька Павутинка зупинила Петруся.

– Що ж сталося? – запитав занепокоєний хлопець.

– Нічого не сталося, – відповіла спокійно Павутинка.

– Тоді чому ж зупинилися?

– Їсти настав час. Хіба ти не голодний?

– Чесно кажучи – страх зголоднів, – признався Петрусь.

– Ось бачиш. Сама знаю. Піди подивись під оте дерево, – і Павутинка вказала рукою під котре. – Там підвечірок нас чекає.

Хлопець вже сам не знає в котрий раз онімів від Павутинчиних несподіванок. Вже навіть відхотілось йому замислюватись над її загадками, тому й пішов до вказаного дерева. І повернувся швидко з кошиком у руках.

– Ну що? Підкріпився? – запитала Павутинка, розстелившись на траві.

– Авжеж, бо швидко впав би по дорозі, – признався Петрусь.

– Я так і здогадувалась...

І Павутинчині слова знову ошелешили Петруся. Звідки їй усе відомо? Вона начебто вгадує його думки. Він ще не встигне завершити їх, а вона їх уже прочитує. Заздалегідь. І він насмілився.

– Ви все знаєте, – мовив і станув перед Павутинкою.

– Не горячкуй, голубе, – повела лагідно Павутинка. – Комусь дано відати більше, ніж другому. Але всезнайства не дано нікому, лише Всевишньому. Одні роблять свою справу мовчки, а інші голосливо. Та різниці тут небагато. Головне, щоб усе було на гаразд.

Петрусь стояв зніяковілий серед дороги, бо йому не втямки були Павутинчині слова. Він не міг дотямитися їхнього толку. І сказав, на що спромігся:

– Ходімо, вечір наступає.

– Наступає, друже, наступає. Та не тривожся. Ти зобачиш багато і багато чого навчишся. А до речі, ніхто нічого не знає, що може трапитися завтра. Світ великий, синку.

Петрусь геть замовк, ошелешений.

І вони пішли далі лісом, допитуючись стежки, що вела до Павутинчиного брата. Дорога стелилась наче легка і рівна, Петрусь розглядався і вліво, і вправо, був навпрочуд спостережливий, наче Павутинчині слова розбудили в ньому живу нову цікавість.

– Вийдемо на край лісу, а там уже й братове господарство.

– Нарешті, – відповів Петрусь. – Але дороги ще чимало.

– Вже небагато, зовсім небагато, – заспокоїла його Павутинка.

Ліс дедалі рідшав. Сонячні смуги розкішніше проривались поміж дерев.

– О! – раптом скрикнув Петрусь.

– Що сталося, друже? – запитала стривожена Павутинка.

– Гриб... – ледве прошипів Петрусь, вказуючи перед себе рукою.

– Де він?

– Отам, – вказував він далі рукою, заплющивши міцно очі.

На мить він боявся розкрити очі. І на мить перед ним швидко промелькнули образи батька, матері та рідної господині. Нарешті розтулив очі. Невже міраж? Ні. Перед ним стояв красний-прекрасний гриб. Яке щастя! Коричнева шапочка на тлустому корені. Аж дух забило. Нахилився, щоб зірвати, та зненацька Павутинка зупинила його:

– Облиш, хай собі росте. Їх у тебе буде, як листя в лісі.

(Далі буде)

ЗАГАДКИ

від Юлії ТУРЧИНИ

Цих загадок рівно сім,
Пропонуємо усім:
Їх сумлінно розгадати
Та у стовпчик записати.
З перших літер скласти слово,
Якщо впорались – чудово!

1. Коли все у тебе гарно,
Коли день пройшов не марно,
Наче квітка розквітаєш,
На обличчі її маєш.
Посміхаються уста.
Що це? Відповідь проста.
(вкшміх)

2. В ньому сторінок багато,
Там і будні, там і свята.
Він події позначає,
Історичні дати знає,
Та рахує залюбки
Тижні, місяці, роки.
(Календар)

3. Ось стоїть біленька хата -
Там твої матуся й тато,
Твої сестри та брати
І, звичайно, там є ти.
Ще бабусі, дідусі,
Зібралися геть усі!
Бути в кожного повинна
Дружня та міцна ...
(внигод)

4. Рідну мову я вивчаю,
З літер вже слова складаю.
Помічниця ось моя –
Букви в ній від А до Я
Стали лагідно в рядки.
Що це, знають малюки?
(вкляб)

5. І вареники в сметані,
І крученики духмяні,
Сало, терте з часником,
Борщ червоний з буряком.
Одним словом як назвати,
Щоб гостей погостувати?
(Івж!)

6. Вони смачненькі та чорненькі,
У ґрунт попали навесні,
Тепер із них у полі зріють
Яскраві соняхи рясні.
А згодом буде і олія
Прозора, жовта, запашна.
Їх можна з друзями лузати.
Про що ця загадка, хто зна?
(вннісіН)

7. Цей фахівець нам розказав
Про долі націй та держав,
Де наші пращури жили,
Які в них звичаї були?
Які одежа, посуд, хата,
Та ще цікавого багато.
Розкопки буде він вести,
Щоб нам минуле довести.
(внїкєліхрїв)

Цікаво знати!

СЛОВА-МАНДРІВНИКИ

У кожній мові є багато слів, запозичених з інших мов. Чимало їх і в нас. В основному це – терміни, пов'язані з наукою, мистецтвом, літературою.

Чому ж найбільше запозичень у всіх європейських мовах з грецької та латинської? Це тому, що Стародавня Греція і Стародавній Рим були найдавнішими та найрозвиненішими з відомих нам осередків європейської цивілізації.

Палець.

Як по-грецькому буде «палець»? Запитання видається несподіваним і без словника нерозв'язним. Та лише на перший погляд. А насправді ми не раз промовляли і це слово, і похідні від нього.

Корінь грецького слова, яке означає палець, є складовою частиною термінів із галузі криміналістики; він також – у назві техніки письма на друкарській машинці.

Як же по-грецькому буде «палець»?

Дактиль. Так у силабо-тонічному віршуванні зветься трискладова стопа, в якій наголос падає на перший склад.

Дактилоскопією називається розділ криміналістики, що вивчає шкірні узорі кінцевих фаланг пальців рук (це необхідно для встановлення особи, для реєстрації та розшуку карних злочинців); дактилограма – відбиток пальців.

Техніка письма на друкарській машинці – **дактилографія**, а використовувана глухонімими для спілкування ручна азбука – **дактилологія**.

Так грецький «палець» мандрує по світу.

Альбом.

У нашій мові цим словом називають книжку або зошит для малювання, вписування віршів, наклеювання марок або фотознімків. Слово альбом походить від латинського іменника, що означав «білий». Воно поширене в багатьох мовах, зокрема

в англійській, французькій, але вживається у трохи відмінній формі – *album*.

Чому ця назва пов'язана з білим кольором? Як вона виникла?

У Стародавньому Римі на дошках столів з побіленою поверхнею писали імена державних службовців, записували різні відомості про державні справи. Такий білий стіл, що правив за дошку оголошень, стояв у громадських місцях, на площах. Він мав назву альбум (у латинській мові *album* – середній рід від прикметника *albus* – «білий»).

В Англії в середні віки слово *album* означало журнал або список, і, звичайно, назва ця пов'язана була з білим кольором паперу.

Згодом слово альбом почали вживати і на позначення книжки, в якій зібрано репродукції картин, малюнків або фотознімки з коротким пояснювальним текстом.

Газета.

У латинській мові було запозичене з перської слово *gaza*, що означало «скарб», «царська казна». Очевидно, під його впливом в італійській мові і виникла назва дрібної срібної монети *gazetta*. В 1563 р. у Венеції з'явилася перша газета. Вона була писана від руки, і за право прочитати її треба було платити гроші – саме цю дрібну монету. Згодом так почали називати і саме періодичне видання.

Яка ще існує версія щодо виникнення слова газета?

Історію виникнення цього слова пояснюють і по-іншому. Його виводять від зменшеної форми італійського *gazza*, що означає «сорока». Підставою для такого припущення є те, що перші газети взяли собі за емблему сороку – як символ поширювача новин. Адаже й тепер кажуть: «Сорока на хвості принесла (звістку)».

Є.Д.Чак «Барви нашого слова»

Сторінка народознавства

Народні вірування

Обрядові дії, пов'язані з рослинністю, відігравали важливу роль в календарних святах. Рослинні мотиви та образи широко представлені і в українському фольклорі. Майже в усіх жанрах усної словесності рослинна символіка є одним із важливих виражальних засобів.

БАРВІНОК – вічнозелена трав'яниста рослина, листя якої зберігає зелений колір навіть під снігом. Живучість і витривалість барвінку, краса його цвіту оспівані в багатьох народних піснях. В українському фольклорі це символ молодості, кохання та шлюбу. Вінком, сплетеним із барвінку, прикрашали голову молодої на весіллі. Разом з ягодами калини, колосками жита, васильками, барвінком прикрашали весільне дерево – *гільце*, використовували в інших весільних ритуалах.

ДУБ здавна користується в народі глибокою шаную. Ще стародавні слов'яни влаштовували біля лісових велетнів обрядові дійства, приносили жертви богам. У XIX ст. на Зелені свята влаштовували так званий *гральний дуб*. У центрі села, а іноді за околицею ставили довгу жердину з прикріпленим зверху колесом, прикрашали її травами, квітами, стрічками, обкопували невеликим рівчаком. Довкола такого дуба відбувалися ігри, що супроводжувалися спеціальними піснями. Цей обряд символізував розквіт природи, початок літа.

Оспіваний в народних думках та піснях дуб є символом молодого козака:

Чом дуб не зелений?

*– Лист хмара прибила;
Козак невеселий*

– Лихая година.

Дуб і береза порівнюються з козаком та його матір'ю:

*Ой, дуб до берези
Гіллям похилився,
Козак своїй матусеньці
До ніг уклонився.*

У весільних приповідках і побажаннях дуб виступає символом подружнього життя (*Дарую два дубочки, щоб жили в парі, як голубочки*), міцного здоров'я й довголіття молодих (*Дарую дуби, що в діброві, будьте дужі та здорові*). Коли народжувався син, батьки за народним звичаєм висаджували два жолуді, коли донька – висівали калинове зерня.

КАЛИНА постає в українському фольклорі одним із найулюбленіших постичних образів. Її завжди супроводжує епітет червона, що символізує жіночу красу, дівочу цноту. Із замилюванням писав про калину Тарас Шевченко:

*Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.*

Поряд із барвінком калина широко використовувалася у народній обрядовості, зокрема весільній: китицями калини прикрашали весільний коровай, калиновим цвітом чи ягодами оздоблювали гільце. Водночас схилена над водою калина нагадує про смуток і журбу:

*Червона калинонька
На яр-воду схилилася...
Там дівчина журилася.*

Як і багато інших рослин, калина поєднує в собі «красиве і корисне» (М. Т. Рильський). Калинові ягоди, кора, цвіт – випробувані ліки в народній медицині.

Місня про Україну

Слова Д. ПАВЛИЧКА

Музика О. БІЛАША

Помірно

До Дніп-ра я при-ход-жу вми-ва -ти свій зір, щоб у тем-ря-ві дух мій не згас. І вдив-ля-єть ся во -чі ме -ні з-по-над зір, на-че бать-ко, су-во-рий Та-рас. Пах-не хви - ля Дніп-ро-ва, мов сі - но, і гой - да -єть-ся в даль сте-по-ву. Ук -ра - ї -но, мо-я У кра - ї -но, я для те-бе на сві-ті жи- ву!

До Дніпра я приходжу вмивати свій зір,
Щоб у темряві дух мій не згас.

І вдивляється в очі мені з-понад зір,
Наче батько, суворий Тарас.

Приспів:

Пахне хвиля Дніпрова, мов сіно,

І гойдається в даль степову.

Україно, моя Україно,

Я для тебе на світі живу!

Як зірниця, що впала в нічну непроглядь,

Я без тебе загину в імлі,

А твоєю любов'ю я можу обнять

Всі народи й племена землі.

Приспів.

Над тобою стояла ворожа яса,
Ти ридала в невольничім сні,
Пролетіла крізь мене, мов куля, сльоза,
І лишила безсмертя мені.

Приспів.

Дух мій вільний з тобою, одвічна снаго,
У простори братерства зліта,
Де сіє дорога народу мого,
Наче пісня твоя золота!

Приспів.

Розмалюй сторінку

Пограймося!

Єаоуої іòàõè

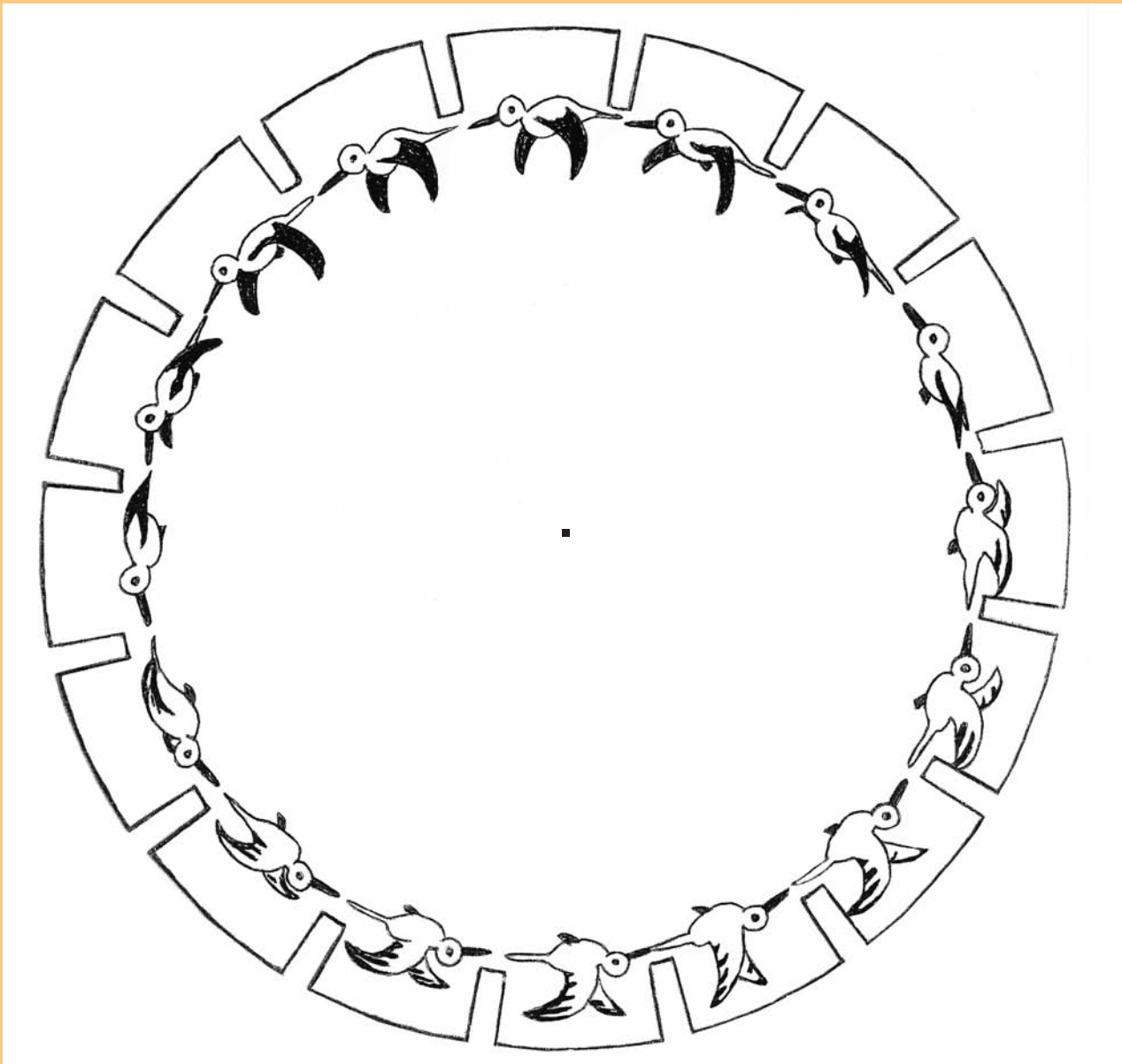
Дорогі діти, настала осінь і ось птахи, які прилетіли до нас весною, починають збиратися у вирій. Скоро вони підіймуться високо в небо і полетять у теплі краї. У цьому номері «Дзвоника» пропонуємо вам забаву із птахами. Для цього уважно виріжте краї нижчеподаного малюнка, включно і віконця. Устроміть шпильку-булавку або навіть маленький цвях у зазначене місце в середині малюнка.

Станьте перед дзеркалом, тримаючи шпильку у правій руці. Піднесіть малюнок на рівні ваших очей так, щоб крізь віконця його було видно у дзеркалі, і

покрутіть його лівою рукою. Дивлячись у дзеркало крізь отвори віконця, ви матимете приємну несподіванку побачити, як птаха почне літати. Чим скоріше ви будете крутити, тим швидше вона літатиме.

Щоб малюнок зберігся на довший час, наклейте його на цупкий папір або картон, вирізавши так, як і в попередніх вказівках. Якщо потрібно, можете попросити когось із старших допомогти вам.

Подав і намалював Ярема Онищук.

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і проминули літні жаркі дні. А з ними і вервичка добрих і гарних спогадів, окутаних легким замріяним серпанком. І настав вересень, вересом завітчаний. І доба врожайна стиха підійшла. І день нового шкільного року теж так непомітно підійшов.

Вже осінь. Сади світяться плодами, річка притихла і спів пташиний притих. І тиха глибока задума оповиває природу. Настала нова пора нового навчального року.

Будьте мужні і кмітливі, дорогі діти, розумні й допитливі. Хай вам стелиться щедрий успіхів шлях. І вашим рідним теж. Здорові будьте!

Кіріяк Наталка,
с. Балківці

Гавриш Крістіна,
с. Балківці

Марія Тімея Ковач,
7 років

Зліва направо: Чобанюк Мар'яна –
с. Балківці, Корнічук Іоана –
с. Калинешти-Купаренку,
Нікіфурюк Джорджяна – с. Балківці